

26.2.2024

EOAK/4480/2023

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja

Esittelijä: Notari Kaisu Lehtikangas

TARKASTUS: NUORISOPSYKIATRINEN ASUMISKOTI PURO – SKOGSBACKEN 1 JA 3 3.10.2023

Tarkastuskohde

Nuorisopsykiatrinen asumiskoti Puro – Skogsbacken 1 ja 3

Tarkastusajankohta

3.10.2023

Osallistujat EOAK:sta (tarkastajat)

Kirsti Kurki-Suonio, esittelijäneuvos

Heli Karjalainen-Michael, vanhempi oikeusasiamiehensihteeri

Sofie Roininen, notaari

Kaisu Lehtikangas, notaari

Osallistujat tarkastuskohteesta

Yksikön johtaja A Skogsbacken 1

Yksikön johtaja B Skogsbacken 3

Tarkastuksen tyyppi

OPCAT

Laki eduskunnan oikeusasiamiehestä 5 §

1 YLEISTÄ TARKASTUKSESTA

1.1 Tarkastuksen toteuttaminen ja oikeusasiamiehen toimivalta

Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarjan määräyksestä on tehty ennalta ilmoitettu tarkastus Humana AB:n Nuorisopsykiatrinen asumiskoti Puron yksiköihin Skogsbacken 1 ja Skogsbacken 3 (jäljempänä yksikkö).

Ennen tarkastusta yksiköitä pyydettiin toimittamaan apulaisoikeusasiamiehelle seuraavat asiakirjat ja tiedot:

- kaikki lapsia koskevat rajoituspäätökset ja rajoituksia koskevat kirjaukset ajalta 1.5.–31.8.2023;
- kaikkien niiden lasten kuukausikoosteet tai -raportit sekä ajankohtaiset kasvatus- ja hoitosuunnitelmat elokuulta 2023, jotka ovat olleet elokuussa sijoitettuina yksiköihin;

- lasten sijoituksista vastaavat hyvinvointialueet ja lasten asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden nimet;
- luettelo yksiköiden työntekijöistä ja yksikössä osa-aikaisesti tai sopimuksen mukaan avustavista esimerkiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä:
- luettelo työntekijöistä, joilla on oikeus tehdä päätöksiä lastensuojelulain mukaisista rajoitustoimenpiteistä.

Perustuslain 109 §:n mukaan oikeusasiamiehen tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Tehtäväänsä hoitaessaan oikeusasiamies valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Perustuslain 111 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamiehellä on oikeus saada viranomaisilta ja muilta julkista tehtävää hoitavilta laillisuusvalvontaansa varten tarvitsemansa tiedot. Tämä tietojensaantioikeus kattaa myös salassa pidettävät tiedot ja sen, että valvottavan on asianmukaisesti ja totuudenmukaisesti annettava oikeusasiamiehelle kaikki asiaan vaikuttavat tiedot ja selvitykset.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies toimittaa tarpeen mukaan tarkastuksia perehtyäkseen laillisuusvalvontaansa kuuluviin asioihin. Erityisesti hänen on toimitettava tarkastuksia vankiloissa ja muissa suljetuissa laitoksissa valvoakseen niihin sijoitettujen henkilöiden kohtelua.

Tarkastuksella oikeusasiamiehellä ja hänen määräämällään eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehellä on 5 §:n 2 momentin mukaan oikeus päästä valvottavan kaikkiin tiloihin ja tietojärjestelmiin sekä oikeus keskustella luottamuksellisesti tarkastuskohteen henkilökunnan sekä siellä palvelevien tai sinne sijoitettujen henkilöiden kanssa.

Eduskunnan oikeusasiamies on nimetty YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan (OPCAT, Optional Protocol of the UN Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) tarkoittamaksi kansalliseksi valvontaelimeksi. Tässä ominaisuudessa oikeusasiamies tekee tarkastuksia kaikkiin niihin paikkoihin, joissa pidetään tai voidaan pitää vapautensa menettäneitä. Tehtävä mahdollistaa ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisen tarkastuksilla (laki eduskunnan oikeusasiamiehestä, 11 a, b, ja g §:t).

Pääpaino tehtävässä on ennalta ehkäistä vapautensa menettäneiden huonoa kohtelua mm. antamalla viranomaisille suosituksia, joiden tarkoituksena on parantaa vapautensa menettäneiden henkilöiden kohtelua ja oloja (laki eduskunnan oikeusasiamiehestä 11 e §). Oikeusasiamies raportoi kansallisena valvontaelimenä havainnoistaan vuosittain eduskunnalle, suljettujen laitosten toiminnoista vastaaville viranomaisille ja YK:n kidutuksen vastaiselle alakomitealle (SPT, Subcommittee for the Prevention of Torture).

Yleissopimuksen valinnaisessa pöytäkirjassa vapauden menetyksellä tarkoitetaan kaikenlaista säilöönottoa, vangitsemista tai henkilön asettamista julkisen tai yksityisen valvonnan alaiseksi lainkäyttö-, hallinto- tai muun viranomaisen määräyksen nojalla tai viranomaisen kehotuksesta, suostumuksella tai myötävaikutuksella ilman mahdollisuutta vapautua omasta tahdostaan. Siten yleissopimusta sovelletaan myös lastensuojelulain perusteella laitoksiin sijoitettuihin huostaanotettuihin lapsiin (HE 182/2012 vp).

Tarkastuksen tarkoituksena oli arvioida lasten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä tutustua laitoksen toimintatapoihin ja tiloihin. Tarkastuksella arvioitiin erityisesti lastensuojelulain tarkoittamien rajoitustoimenpiteiden käyttöä ja lasten kohtelua.

Luonnos pöytäkirjasta lähetettiin Nuorisokoti Puroon ja heille varattiin mahdollisuus kommentoida sitä.

1.2 Skogsbacken 1 ja 3

Nuorisopsykiatrinen asumiskoti Puro Oy – Skogsbacken 1 ja Skogsbacken 3 sijaitsevat Vähäkyrössä. Yksiköt tuottavat lastensuojelun sijaishuoltoa 13–17-vuotiaille huostaanotetuille tai avohuollon tukitoimenpiteenä sijoitetuille psyykkisesti oireileville nuorille ympärivuorokautista laitoshuoltoa. Kummankin yksikön asiakaspaikkamäärä on seitsemän.

2 KESKUSTELUT

2.1 Asiakirjahallinto

Yksikön johtajan mukaan jokaisella lapsella on mappi, jossa on kaikki alkuperäiset allekirjoitetut asiakirjat, kuten rajoituspäätökset ja asiakassuunnitelmat. Mappeja säilytetään lukollisissa kaapeissa. Lapsilla on halutessaan mahdollisuus säilyttää omat asiakirjat huoneissaan.

Lapsen asiakirjat (rajoitustoimenpiteet sekä hoito- ja kasvatussuunnitelmat) laaditaan ja tulostetaan lapsen omalla kielellä, ensisijaisesti käytetään väestötietoihin merkittyä kieltä. Lasten asiakassuunnitelmat päivitetään yleensä kaksi kertaa vuodessa ja samalla päivitetään hoito- ja kasvatussuunnitelma. Päivitystä tehdään myös aina tarpeen vaatiessa.

Johtajan mukaan Humana on järjestänyt yksiköille koulutusta GDPR:stä. Todettiin yhdessä, että yksikköjen omavalvontasuunnitelmien tietosuojaa koskevat jaksot olivat koulutuksesta huolimatta jääneet päivittämättä. Tämä luvattiin korjata pikaisesti.

Johtajien mukaan yksiköihin on viime aikoina tehty useita tarkastuksia. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) teki tarkastuksen

vuonna 2018. Viime vuonna yhteensä kolmen eri kunnan sosiaalitoimet tekivät tarkastukset yksiköihin ja kesäkuussa 2023 Pohjanmaan hyvinvointialue kävi valvontakäynnillä. Johtaja toi esille, että eri valvontaviranomaisten epäyhtenäiset käytännöt on koettu yksiköissä hankaluutena; ohjeistukset vaihtuvat valvovan viranomaisen mukaan.

2.2 Rajoituspäätökset

Yksiköiden johtajien kanssa käytiin keskustelua havainnoista, joita oli tehty ennakkoon pyydettyjen rajoituspäätösten ja rajoituksia koskevien kirjallisten selvitysten perusteella. Toimitetuissa rajoituspäätöksissä ei ollut yhtään yhteydenpidon rajoittamispäätöstä.

Yksiköiden johtajien mukaan tämän vuoden aikana ei ollut tehty yhtään yhteydenpidon rajoittamispäätöstä (YPR), koska ei ole ollut tarvetta viedä lasten puhelimia tai rajoittaa tapaamisia. Nuorin lapsista tuo itse puhelimensa iltaisin klo 22 sovituksi ohjaajalle yöksi kasvatuksellisiin perustein.

Rajoitustoimenpiteitä koskevissa päätöksissä ei ollut perusteltu sitä, miksi lapsia ei ollut kuultu hallintolain mukaisesti.

Kiinnitettiin huomiota hallintolain 34 §:n vaatimukseen kuulematta jättämisen perusteista. Todettiin, että lainmukainen peruste kuulematta jättämiselle rajoitustoimenpiteen vuoksi (hallintolain 34 §:n 2 mom. 4 kohta tai 5 kohta) olisi perusteltua kirjata sekä lapsen että huoltajan kohdalle. Todettiin, että viime kädessä asian arvioiminen kuuluu kuitenkin tuomioistuimelle.

Kun tehdyn päätöksen mukainen liikkumisvapauden rajoitus ei ole enää välttämätön, olisi tarkastajien mukaan perusteltua tehdä uusi päätös rajoituksen lopettamisesta. Yksiköissä on ollut tapana kirjata liikkumisrajoituksen lopettaminen perusteluineen käsin rajoituspäätökseen, koska erillistä pohjaa lopettamispäätökselle ei ole ollut.

Tarkastuksen jälkeen antamissaan kommenteissa yksiköt ilmoittivat saattaneensa erillisen päätöspohjan tarpeen kiireellisenä asiana asianomaisen kehitysjohtajan (Humana Oy) tietoon. Asia on luvattu saattaa kuntoon.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisemista asiakirjarakenteista löytyvät päätöspohjat liikkumisvapauden rajoituksen lopettamisesta:

<https://termeta.thl.fi/document-definitions/d113af05-9c71-46d2-9e59-94b32d190a00/definition> (suomeksi)

<https://termeta.thl.fi/document-definitions/d113af05-9c71-46d2-9e59-94b32d190a00/definition> (ruotsiksi)

Johtajien mukaan lasten kanssa käydään useita keskusteluja rajoituspäätöksistä. Rajoituspäätös käydään läpi ja valitusoikeudesta kerrotaan lapselle. Lapsikohtainen arviointi tehdään rajoitustoimenpiteen päättymisen jälkeen.

Keskusteltiin myös rajoittamisen välttämättömyydestä rajoittamispäätösten edellytyksenä ja sen huomioon ottamisesta päätösten perusteluissa.

Yksiköistä kerrottiin, että vanhempiin ja lapsen sosiaalityöntekijään ollaan yhteydessä puhelimitse, kun päätös tehty. Päätös lähetetään tiedoksi salattuna sähköpostina, jos näin on huoltajien ja sosiaalityöntekijöiden kanssa sovittu. Muussa tapauksessa se lähetetään kirjattuna kirjeenä saantitodistuksella.

Tarkastuksen jälkeen apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja on ottanut eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 4 §:n nojalla omasta aloitteesta selvitettäväksi valtion koulukotien menettelyn rajoittamistoimenpiteitä koskevien päätösten tiedoksiannossa. Päätös kyseisessä asiassa tullaan aikanaan antamaan tiedoksi myös Skogsbacken 1- ja 3-yksikköihin, ja niitä pyydetään tarvittaessa erikseen ilmoittamaan toimenpiteistä, joihin päätös mahdollisesti antaa aihetta.

2.3 Terveydenhuollon järjestäminen

Yksiköiden johtajien mukaan yksiköissä järjestetään nuorisopsykiatrista hoitoa ja kasvatusta, mutta kysymys ei ole sairaalatasoisesta nuorisopsykiatrisesta osastosta. Yksiköissä pyritään korjaavaan kohtaamiseen. Hoito on toiminnallista ja lasta aktivoivaa. Toisaalta aikaa tulee olla myös rauhoittumiselle ja sille, että tunteet saavat tulla esiin. Yksiköissä annettavan hoidon ja muun tuen tulee aina olla myös lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaista.

Lääkehoidon kokonaisuudesta toimipisteessä vastaa vastuulääkäri, joka hyväksyy yksiköiden lääkehoitosuunnitelmat ja työntelijöiden lääkeluvat. Lisäksi yksiköillä on käytössä konsultoiva nuorisopsykiatrian erikoislääkäri.

Lääkäri tapaa kuukausikierrolla ne lapset, jotka ovat hänen hoitovastuullaan. Niillä lapsilla, joilla on hoitokontakti (hyvinvointialueen) erikoissairaanhoidon, on lääkärikontakti siellä. Yksikön oma sairaanhoitaja vastaa lääkehoidosta. Myös yksikön sosionomit tekevät hoidollista työtä. Lapsen omaohjaaja on mukana lääkärin kierrolla. Kaikki ohjaajat seuraavat lääkehoidon vastetta lapsen arjessa ja arjen sujumista.

Yhden lapsen psykoterapeutti tulee viereiseen taloon pitämään vastaanottoa, jolla käy lapsia myös muista Puron yksiköistä. Muilla terapiassa käyvillä on terapiakontaktit talon ulkopuolella.

Omavalvontasuunnitelman mukaan suun terveydenhoito järjestetään Vähäkyrön terveysasemalla ja perusterveydenhoito Vähäkyrön ja Vaasan terveysasemalla. Lisäksi käytössä ovat kouluterveydenhuollon palvelut.

2.4 Koulu ja monialainen yhteistyö

Perusopetuksessa olevat lapset käyvät Pikkupuron koulua, isommat ovat TUVA-koulutuksessa (tutkintoon valmistava koulutus) Vaasassa ja yksi lapsista käy ammattikoulussa. Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, HOJKS, tehdään Pikkupuron koululla kaikille eli jokaisella oppilaalla on perusopetuslain 17 §:n mukainen erityisen tuen päätös. Yksiköissä ollaan tyytyväisiä yhteistyöhön koulun kanssa. Opettaja ja vanhemmat ovat mukana asiakassuunnitelman päivittämisessä. Vanhemmat eivät muuten yleensä ole mukana HOJKS-palaverissa, mutta opettaja on vanhempiin yhteydessä. Vaikka lapsen liikkumisvapautta on rajoitettu päätöksellä, hän menee yleensä kouluun, ellei lapsi jostain erityisestä syystä tee koulutyötä yksiköstä käsin.

Terapiat voivat olla kouluaikana, mistä on sovittu koulun kanssa. Osalla lapsista on ohjaaja alussa mukana koulussa. Jokaiselle räätälöidään koulunkäynti oman tarpeen mukaan. Pikkupuron koululla ei ole ollut muun äidinkielen kuin suomen ja ruotsin opetusta.

Yksiköiden johtajilla oli huoli siitä, että moni lapsi ”tippuu” koulusta, jolloin heitä uhkaa syrjäytyminen ja eristyminen yhteiskunnasta. Tilanne on vaikea, jos lapsi on jo 17–18-vuotias. Johtajat näkevät kuitenkin, että lyhyelläkin ajanjaksolla yksikössä on merkitystä. Harvinaista on, että lapsella peruskoulu jäisi kesken. Jos lapsi on jo lähellä 18:aa vuotta tullessaan yksikköön, häntä autetaan ja järjestellään koulunkäynnin jatkamista.

2.5 Kulttuurin ja uskonnon huomioiminen

Yksiköiden johtajien mukaan lasten kulttuuriset ja uskonnolliset tavat hyväksytään ja huomioidaan heidän yksilöllisten toiveidensa mukaisesti. Esimerkiksi romanitaustaisia lapsia tuetaan pukujen käytössä, jos lapsi on tehnyt päätöksen oman yhteisönsä mukaisesta pukeutumisesta. Muslimien kohdalla huomioidaan esimerkiksi ruokaa koskevat rajoitukset ja ramadanin vietto. Eräälle tytölle järjestettiin oma wc-tila, koska hän ei taustastaan johtuvista syistä voinut käyttää poikien ja tyttöjen yhteistä wc:tä.

2.6 Nuorten luvattomat poissaolot ja palaamatta jäämiset

Yksiköiden johtajien mukaan luvattomasti yksiköstä lähteneiden tai palaamatta jääneiden eli hatkassa olevien lasten etsintä on vaikeaa, jos heidän olinpaikastaan ei ole tietoa. Lapsen pyritään kuitenkin pitämään yhteyttä. Tarkastuksen aikana yksi lapsi oli ollut kolme viikkoa yhtäjaksoisesti hatkassa. Lapsi saattaa johtajan mukaan pitää päivittäin yhteyttä yksikköön, mutta hän ei esimerkiksi vastaa oman sosiaalityöntekijän yhteydenottoihin. Hänen kohdallaan on tehty ilmoitukset poliisille ja Aseman lapsille.

Yksiköiden johtajien mukaan poliisit ovat haluttomia etsimään hatkassa olevaa lasta. Lain mukaan puhelimen paikantamiseen ei ole oikeutta ilman lupaa. Jos yksikössä tiedetään, missä lapsi on, lähdetään yksiköstä hakemaan lasta. Tarvittaessa voidaan hakemiselle pyytää virka-apua poliisilta, jos lastensuojelulain mukaiset toimenpiteet eivät riitä.

Virka-apupyynnön poliisille tekee ensisijaisesti lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä (Poliisihallituksen ohje 12.6.2023 POL 2020-42250, Liite).

Todetaan jälkikäteen asiaan liittyen vielä, että luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisesta tulee tehdä lastensuojelulain 69 a §:n mukainen päätös. Yksiköiden kommenttien mukaan kyseiset päätökset tehdään tarvittaessa yksiköissä.

Hatkan jälkeen voidaan miettiä EHO (erityisen huolenpidon) -jaksoa, mikäli lapsi on ollut hatkassa pitkään tai toistuvasti. Yksiköiden lähialueilla ei kuitenkaan ole sellaista sijaishuoltoyksikköä, jossa olisi tarvittava EHO-osasto. EHO-jaksoille on myös pitkät jonot.

Kuva 1 Skogsbacken 1

2.7 Jälkihuollon järjestäminen

Lapsen sosiaalityöntekijä päättää, mikä taho järjestää lapsen jälkihuollon. Yksiköissä arvioitiin, että jälkihuollon järjestämisen aloittaminen jää usein liian myöhäiseen ajankohtaan ja ohjaajilla ei usein jää riittävästi aikaa lapsen "saattaen vaihtamiseen" jälkihuollon piiriin. Nivelvaiheessa lapsen elämässä tulee paljon muutoksia. Tukiverkostot ja sosiaalityöntekijä muuttuvat, ja lapselle tulee enemmän vastuuta omasta itsestään ja myös esimerkiksi rahan käytöstään. Tarkastuksen ajankohtana yhden yksikössä asuvan lapsen kanssa harjoiteltiin tukiasunnossa oloa ja tutustuttiin jälkihuollon ohjaajiin. Lapsi saattoi olla silloin tukiasunnossa aluksi esimerkiksi vain yhden tunnin päivässä.

Nuorisopsykiatrinen asumiskoti Puroon kuuluu erillinen Puron tukiasunnot - yksikkö, jonka tukiasunnot on yksiköiden kanssa samassa pihapiirissä yhteensä seitsemän.

2.8 Henkilökunnan riittävyys ja hyvinvointi

Yksiköiden johtajat arvioivat, että yksiköissä oli henkilökuntaa tarkastushetkellä riittävästi. Käytettävissä oli vakituisia sijaisia, ja pitkäaikaisiakin sijaisia esimerkiksi äitiyslomasijaisuutta varten oli löytynyt. Kun kahden työntekijän on pitänyt lähteä hakemaan hatkassa olevaa lasta pitkänkin matkan takaa, tarvittava määrä työntekijöitä sekä hakemista että yksiköiden toimintaa varten on saatu järjestymään.

Johtajat toivat esille, ettei liikkumisvapauden rajoitusta ole yleensä ollut useammalla kuin kahdella saman yksikön lapsella kerrallaan. Henkilöstövahvuutta parannettaisiin, mikäli tarve samanaikaisille liikkumisvapauden rajoituksille kasvaisi olennaisesti.

Keskustelujen mukaan yhtä lasta varten oli haettu lisäresurssia kolmen kuukauden ajanjaksolle, ja lapsen hyvinvointialue oli hyväksynyt hinnankorotuksen. Kyseisessä yksikössä oli tarkastuksen ajankohtana kaksi lasta, joita jouduttiin rajoittamaan paljon.

Yksiköissä on hälytinlaitteet, ja hälytykset menevät viereisiin yksikköihin, joissa nähdään, mistä hälytys tulee. Hälytys voi myös mennä vartioitiliikkeeseen. Käytäntönä on myös, että yövuoron aikana muista yksiköistä soitetaan niihin yksikköihin, jossa työtä tehdään yksin, jotta voidaan varmistua siitä, että naapuriyksikössä on kaikki hyvin.

Yksiköissä on käytössä työntekijöille ryhmätyönohjaus, ja haluttaessa järjestetään myös henkilökohtainen työnohjaus. Henkilökunta voi itse vaikuttaa omiin työvuoroihinsa ja omaan työhönsä, mikä lisää työhyvinvointia. Myös työn merkityksellisyys motivoi työntekijöitä. Suurimpana työyhteisön voimavarana pidettiin avointa keskustelukuluttuuria.

Hankaluutena pidettiin sitä, että kirjalliset tehtävät vievät siinä määrin aikaa, ettei henkilökunta ehdi olla lasten kanssa niin paljon, kuin haluaisi.

2.9 Muuta keskustelua: yksiköiden arki ja lasten osallistuminen

Lapset osallistuvat yhteisistä asioista päättämiseen viikkokokouksissa. Yksikön johtajan ja kunkin lapsen väliset kahdenkeskiset keskustelut, ”nuorten vartit”, järjestetään kunkin lapsen kohdalla suunnilleen kahden tai kolmen kuukauden välein. Näitä keskusteluja ei kirjata raporttiin. Johtaja pitää kahdenkeskiset työntekijävarit myös työntekijöille. Yksiköissä on lisäksi käytössä palautelaatikko, johon voi jättää palautetta ja toiveita.

Lapset saavat vaaterahaa vaatehankintoihin, ja ohjaajat auttavat heitä niissä. Lasten käyttövarat olivat lastensuojelulain mukaiset. Laitos maksaa kuukausittaisen puhelinrahan (25 euroa) huoltajalle, jos huoltaja maksaa nuoren puhelinlaskun.

Lapsia kannustetaan harrastuksiin, kuten lentopalloon, teatteriryhmään tai kuntosalilla käymiseen. Ohjaajat vievät lapsia tutustumaan uusiin harrastuksiin ja lajeihin. Yksiköissä valmistetaan ruoka itse, ja lapset osallistuvat ruoanlaittoon.

Yksiköiden ulko-ovissa on sähkölukot. Silloin, kun jonkun lapsen liikkumisvapautta on rajoitettu, ovet pidetään lukossa. Muilla lapsilla on silloin käytössään sähköinen ”tägi”, joka toimii kello 8.00–20.00, ja lapset pääsevät kulkemaan vapaasti. Yksikön ja lapsen välisellä sopimuksella lapsi sitoutuu sähköisen avaimen asianmukaiseen käyttöön. Haasteena on, että lapsi voi avata oven sellaiselle kaverilleen, jonka liikkumisvapautta on rajoitettu ja joka ei sen vuoksi saisi mennä yksin ulos. Keskustelujen mukaan palohälytyksen sattuessa kaikki sähkölukot avautuvat automaattisesti. Johtajien mukaan aluehallintovirasto on vuonna 2018 antanut ohjeistusta sähköavaimen käytöstä.

Ylitarkastaja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta totesi 2.11.2023 kysyttäessä, ettei sähkölukoista ole annettu virallista ohjeistusta. Sähkölukkojen käyttöön ei aluehallintovirasto ole kuitenkaan puuttunut, kunhan ne lapset, joiden liikkumisvapautta ei ole rajoitettu, pääsevät kulkemaan vapaasti. Aluehallintovirastossa edellytetään nähtävästi myös, että henkilökunta on viimesijassa vastuussa lasten liikkumisesta ovista ulos silloin, kun jonkun lapsen liikkumista on rajoitettu.

Kuva 2 Skogsbacken 1 ruokatila

3 KESKUSTELUT LASTEN KANSSA

Tarkastuksella kuultiin yhteensä kolmea lasta, joista kaksi halusi tulla kuulluksi yhdessä. Keskusteluista lasten kanssa on laadittu muistio, joka on salassa pidettävä. Lasten esille tuomat asiat eivät antaneet aihetta enempään.

4 TOIMENPITEET

Tarkastus ei antanut apulaisoikeusasiamiehelle aihetta toimenpiteisiin.